

НА ВНИМАНИЕТО НА:

Изх. №: 004/18.04.2023 г.

Г-Н АНГЕЛИН ЦАЧЕВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА "ЕСО" ЕАД

ОТНОСНО: ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРЕНОСНАТА ЕЛЕКТРИЧЕСКА МРЕЖА НА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2023- 2032г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЦАЧЕВ,

Българска ветроенергийна асоциация (БГВЕА), основана през 2010 г., е представителна организация за сектор вятърна енергия в страната. БГВЕА обединява мнозинството от фирмите, активни в сектора, в това число и инвеститори в проекти за производство на електроенергия от вятър. Членовете на БГВЕА формират съществен дял от общата инсталирана мощност на вятърна енергия в България. БГВЕА е разпозната от всички ключови институции и пазарни участници като дискуссионен партньор с нужната експертиза и представителност.

Като представителна асоциация на ветроенергийната индустрия в страната, с настоящото становище бихме искали да отправим някои коментари и предложения по отношение на публикувания Проект на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2023-2032 г. на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД) - Плана.

В края на миналата година получихме писмо със запитване от Ваша страна относно получаване на налична обобщена информация за развитие (с отчитане на срокове/етапи за въвеждане в експлоатация) на екологичните електропроизводствени мощности до 2032 година.. Въпросната информация трябваше да послужи за изготвянето на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2023-2032 г.

В отговор на Вашето запитване, от БГВЕА изпратихме писмо, с което изразихме нашето задоволство по отношение на това, че както следва от чл. 81г, ал. 1 от ЗЕ, ЕСО ЕАД се обръща към нас като изисква необходимата информация относно плановете за изграждане на нови мощности.

БГВЕА, както в предишни становища, предостави представителна информация, с която разполага, според която **в процес на разработване са повече от 4000 MW нови вятърни мощности.**

В писмото БГВЕА настоя да бъде отразена очакваната тенденция за нарастване дела на вятърната енергия в енергийния микс във връзка с ангажиментите на страната, **както и реално заявените инвестиционни намерения.**

В публикувания План прави впечатление, че Електроенергийният системен оператор не е взел предвид изпратената от БГВЕА информация. **В тази връзка изразяваме и нашето категорично несъгласие по отношение на предвидените за присъединяване в Плана 403 MW вятърни електрически централи (ВяЕЦ) до 2032 г.,** които са в пъти по-малки от реално постижимите, както и значително по-малко от предвидените **нови слънчеви мощности - 11 677 MW.** Предвид това, смятаме, че по този начин не би могъл да се постигне балансиран микс от базова ВЕИ електроенергия. Освен това нашето мнение е, че България не би могла да изпълни заложените цели за Декарбонизация, още повече в контекста на предложението на Европейската комисия за реформа на пазара на електроенергия в ЕС, съгласно което следва да се достигне целта от **510 GW вятърни мощности до 2030 г. в ЕС.**

Бихме искали да обърнем внимание, че България има значителен ресурс от вятър и слънце за изграждането на ВяЕЦ и фотоволтаични централи (ФЕЦ). Тяхното развитие е най-бързият начин за гарантиране на енергийната независимост и увеличаване на дела на чиста енергия, произведена от местен източник с ниска цена. Страната ни има нужда и от двата вида централи, но е нужно те да се изградят балансирано, т.е. инсталираните мощности да са с близък или еднакъв размер. Към края на 2020 г. в България инсталираната мощност на ФЕЦ е 1121 MW, а на ВяЕЦ е 701 MW, **като в също време двата вида електроцентрали са произвели еднакво количество енергия** (по 1.478 TWh). От гледна точка на енергийния баланс, ВяЕЦ имат по-висок коефициент на използваемост, т.е. всеки инсталиран MW ВяЕЦ допринася за наличието на повече евтина енергия в мрежата.

Поради това, нашето мнение е, **че зоните с най-съществен ветрови потенциал, в Северна и Източна България, следва да бъдат определени като приоритетни зони за ВяЕЦ.** Това се налага, за да се избегне ситуацията, в която наличният мрежови капацитет във ветровите райони ще е предоставен за изграждане на ФЕЦ, вместо за ВяЕЦ.

Предвид това, **БГВЕА предлага преразглеждане на прогнозата за присъединяване на нови ВяЕЦ** към електроразпределителната и електропреносната мрежа, като се вземат предвид всички

валидни договори – окончателни и предварителни, издадените съгласувателни писма, както и издадени становища към настояща дата и получените искания за такива.

Отчитайки наличните инвестиционни намерения и проекти в развитие, **БГВЕА предлага прогнозата за присъединяване на нови ВяЕЦ до 2032 г. да бъде преразгледана** като от предвидените в настоящия вариант на Плана 403 MW за ВяЕЦ се увеличат до 4500 MW ВяЕЦ, които да бъдат респективно разпределени, както следва: 500 MW до 2026 г., 1000 MW до 2027 г., 1000 MW за 2028 г., и по 500 MW за всяка година в периода 2029-2032г.

На следващо място, както в минали становища, така и сега бихме искали да обърнем внимание на практиката в последните години, Десетгодишните планове за развитие на мрежата да се основават на „Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България“ (ИПЕК). В настоящия Десетгодишен план са представени сценарии за прогнозното потребление, производство и инсталирани мощности, базирани на „*актуалния Интегриран план в областта на енергетиката и климата, изготвен от Министерство на енергетиката*“. Към момента, обаче, в публичното пространство все още няма публикуван актуализиран ИПЕК, а последната и вече неактуална версия на същия от 2020 г. не отразява възможностите за оптимален енергиен микс, който да гарантира постигането на конкурентна цена на електроенергията за потребителите и да гарантира енергийната независимост на страната. В тази връзка, нашето мнение е, че сега действащия **ИПЕК не може да служи за основа за изготвяне на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2023-2032 г.**

Надяваме се гореизложените предложения да бъдат взети предвид при изготвянето на Плана, като БГВЕА остава на разположение за последваща дискусия и сътрудничество относно планирането на развитието на мрежата и балансираното навлизане на нови ВЕИ мощности в страната.

С уважение,

Миглена Стоилова
Председател на Надзорния съвет на БГВЕА